

Pinchas & Zimri – Avraham and the Akeida

ספר מי השילוח - פרשת פנחס

ואח"כ נשאה [דינה] שמעון כנודע כי ראובן הוא חסד ושמעון גבורה וכל הקליפות אינם יוצאים אלא משם לכן נקרא הגבורה רע, דמסבר פנים לרע וזהו שמעון אותיות ש"ם עו"ן כי שם העון שהוא סט"א נאחז והנה דינה שרשה מן הגבורות דינא קשיא ולכן לקחה שמעון ולהיות כי עדיין לא נטהרה ומשום הכי אחר שנבעלה לכנעני שהוא הנחש אשר נאמר עליו ארור כנען כנודע ולכן יצא ממנה שאול בן הכנענית כמ"ש ז"ל בן שנבעלה לכנעני והוא עצמו שלומיאל בן צורישידי [כנשיא שבט שמעון] והוא עצמו זמרי בן סלוא כמ"ש ז"ל בסנהדרין בפ' בן סור"מ ומכח אותה זוהמה נדבק בכזבי ואולם כי גם כזבי היתה שיורי הקליה אשר לדינה אמו של שאול והיתה בת זוגו זולתו שאכלה פגה ועדיין לא היתה ראויה ולכן הוא נקרא שלמיאל בן צורישידי והיא נקראת כזבי בת צור אך צור אביו דשלומיאל הוא שמעון אשר צורי הוא שדי השודד כל הקליפות ומכניעם וזהו בת צור סט"א אביה של כזבי. (ר' חיים ויטאל, מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו ע"ה)

וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, ויקח כו', ולא יעלה ח"ו על הדעת לומר שזמרי הי' נואף ח"ו כי מן הנואף לא עשה הקב"ה פרשה בתורה, אך יש סוד בדבר זה, דהנה יש יו"ד נקודות בזנות, הנקודה הא' מי שמקשט עצמו והולך במזיד לדבר עבירה היינו שהאדם בעצמו מושך עליו היצר הרע, ואחרי זה יש עוד ט' מדרגות, ובכל המדרגות שניטל מהאדם כח בחירתו ואי אפשר לו להמלט מעבירה, עד המדרגה הי"ד, היינו מי שמרחיק עצמו מן היצר הרע ושומר עצמו מן העבירה בכל כוחו עד שאין ביכולתו לשמור את עצמו יותר מזה, ואז כשנתגבר יצרו עליו ועושה מעשה אז הוא בודאי רצון הש"י, וכענין יהודה ותמר, ואיהי בת זוגו ממש וזה הענין הי' גם כאן, כי זמרי הי' באמת שומר עצמו מכל התאוות הרעות, ועתה עלתה בדעתו שהיא בתו זוגו מאחר שאין בכוחו לסלק את עצמו מזה המעשה, ופנחס אמר להיפך שעדיין יש בכוחו לסלק עצמו מזה, וזה שמרמז הגמ' יו"ד נסים נעשו לפנחס, וכדאיתא שם אלו פירש זמרי והרגו לפנחס הי' פטור כי באמת הי' כאן שקול הדעת כי גם על פנחס הי' מקום לבעל הדין לחלוק שמצוי בו מדה הנראה לעינים שהוא כעס כמו שבאמת טענו עליו זאת והי' הדין בזה שודא דדיינא ופירש ר"ת על זה' שיכולת הדיין ליתן לקרוביו, ולכך יצא פנחס זכאי לפי שהי' קרוב למשה רבינו ע"ה, וזה שכתוב ושם האיש ישראל המוכה, היינו שהקב"ה הראה לפנחס אחר מעשה שעשה עם מי הי' המלחמה שלו שאל יחשוב כי נואף גמור הי' ח"ו, ופנחס מחמת שהי' בא מזרע יוסף שנתברר בסיגופים ונסיגונות בענין זה ולכך הרע בעיניו מאד על מעשה זמרי, ועל זה נאמר כי נער ישראל ואוהבהו, וזה ממש ענין פנחס שהי' דן את זמרי לנואף בעלמא, על כן דן אותו קנאין פוגעין בו ונעלם ממנו עומק יסוד הדבר שהי' בזמרי כי היא היתה בת זוגו מששת ימי בראשית, כמו שמבואר בכתבי האר"י ז"ל, עד שמשא רבינו ע"ה לא הכניס את עצמו בזה לדונו במיתה ונמצא שפנחס הי' במעשה הזה כנער היינו שלא הי' יודע עמקות הדבר רק על פי עיני שכל אנושי ולא יותר, ואעפ"כ הש"י אוהבו והסכים עמו, כי לפי שכלו עשה דבר גדול בקנאותו ומסר את נפשו:

¹ זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי אמר רב נחמן כל דאליס גבר ומאי שנא משני שטרות היוצאין ביום אחד דרב אמר יחלוקו ושמואל אמר שודא דדייני התם ליכא למיקם עלה דמילתא הכא איכא למיקם עלה דמילתא. (תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף לד/ב)

דרב אמר יחלוקו ושמואל אמר שודא דדייני התם ליכא למיקם עלה דמילתא הכא איכא למיקם עלה דמילתא (תוס' ד"ה שודא)

ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת וירא

יג. והאלהים ניסה את אברהם, אמר הבעל שם טוב זללה"ה, שבעת הנסיון לאדם הוא בבחינת יא) הסתלקות הדעת, וביאר בזה לשון הכתוב והאלהים ניסה את אברהם, שאלהים הוא מוחין דקטנות כידוע, ואז ניסה את אברהם כשהיה בבחינת הקטנות: (תשואות חן בליקוטים לפ' ויחי):

ספר מי השילוח - פרשת וירא

והאלקים ניסה את אברהם, ענין נסיון של העקידה הי' גדול האמונה שהי' לאברהם אבינו בהש"י כי אף שאמר לו כה יהי' זרעך, ונאמר לו את בריתי אקים את יצחק, ועכשיו כשנאמר לו העלהו לעולה עם כל זה האמין בדברים הראשונים כמו מקודם ולא נפלו אצלו, וזאת האמונה אין בשכל האדם להשיג, והנה באמת לא הי' לאברהם דיבר מפורש מהש"י שישחוט את בנו, על כן לא נאמר והי' נסה רק והאלקים ניסה היינו שהי' אליו דבר באספקלריא דלא נהרא, ועל זה נאמר והאלקים, לשון תקופות, וע"ז לא נקרא הנסיון ע"ש יצחק כי יצחק האמין לאברהם כי מה' הוא ואינו נסיון כ"כ רק לאברהם הי' נסיון לפי שלא הי' אצלו הדיבר מפורש, ואם הי' לו שום נגיעה כאב לבן אז הי' מכריחו לרחם עליו כי באמת מאת ה' הי' שלא ישחטו והנסיון הי' רק למראה עיני אברהם, וזה שאמר בתפילתו על סדום ואנוכי עפר ואפר, עפר מורה על מעשה שאינו מבוררת וצריכה לתיקון כי מהעפר יוכל לצמוח, ואפר היינו דבר שנאבד וח"ו אם הי' שוחטו לא הי' לו תיקון, וכן באנשי סדום אם יפעול בתפלתו שיחי' ובאם יהי' עוד ברשעם אז יהי' כאפר שאין לו צמיחה, והש"י הראה לו שתפלתו לא הי' למגן עליהם כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל, כי מהם נולד דור המדבר: